

Warszawa, 19 września 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
Janusz Kochanowski
RPO-502338-IV/05/BB

00-090 Warszawa   Tel. centr. 0 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 0 22 827 64 53

Pan
Sędzia Stanisław Dąbrowski
Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa
WARSZAWA

Pragnę zwrócić uwagę Pana Przewodniczącego na problem, który po raz kolejny pojawia się w kierowanych do mnie skargach: jest to mianowicie kwestia terminu przedawnienia przewinień dyscyplinarnych, popełnianych przez sędziów.

Otóż specyfiką sędziowskich przewinień dyscyplinarnych jest to, że często informacje o nich zostają ujawnione dopiero po znacznym upływie czasu od popełnienia czynu - np. po rozpatrzeniu sprawy przez sądy wyższych instancji. Osoby pokrzywdzone takim czynem dowiadują się więc o nim z bardzo dużym opóźnieniem, np. na skutek wytyku uczynionego w trybie art. 40 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. nr 98, poz. 1070 ze zmian. -dalej u.s.p.). Należy także wskazać, że ze względu na zakres czynności władczych powierzonych sędziemu, jego przewinienia dyscyplinarne mogą być czynami o znacznej społecznej doniosłości.

Dodatkowo warto przypomnieć, że w ramach sędziowskich postępowań dyscyplinarnych pokrzywdzony nie korzysta ze statusu strony postępowania, tak więc w żaden sposób nie może efektywnie doprowadzić do jego wszczęcia - pozostaje mu wyłącznie zwracanie się do podmiotów wymienionych w art. 114 u.s.p., które decydują o skierowaniu wniosku do rzecznika dyscyplinarnego (bądź do samego rzecznika). Pokrzywdzony nie ma też żąd-

nego wpływu na przebieg postępowania, w tym na czas trwania wstępnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, poprzedzającego ewentualne postanowienie o wszczęciu postępowania (art. 114 § 1 u.s.p.).

Tymczasem zgodnie z art. 108 § 1 u.s.p. po upływie trzech lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego.

Faktem jest, że w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem owego trzyletniego terminu przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem pięciu lat od chwili czynu. Jeżeli jednak przed upływem terminu trzyletniego sprawa nie została prawomocnie zakończona, sąd dyscyplinarny orzeka o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, umarzając postępowanie w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej (art. 108 § 2 u.s.p.).

Tak więc w świetle regulacji art. 108 u.s.p., sędzia nie może zostać w żaden sposób ukarany, jeśli od chwili popełnienia czynu upłynęło już trzy lata. Jest to termin na tyle krótki, że wiele czynów, stanowiących ewidentne przewinienia dyscyplinarne, nie zostaje osądzonych.

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zgłaszają się chociażby te osoby, które zostały pokrzywdzone przewlekłością postępowania bądź ewidentnie wadliwym orzeczeniem sądowym, przy czym okoliczność tę potwierdził w swych orzeczeniach Europejski Trybunał Praw Człowieka w Stasbourg. Trybunał ustalił, że w przypadku tych skarżących naruszone zostało konwencyjne prawo do sądu, a nie bez wpływu na ten fakt pozostają konkretne czynności sędziego.

Niestety, na gruncie prawa krajowego okoliczność ta nie rodzi żadnych konsekwencji, chociażby właśnie dyscyplinarnych, w stosunku do osoby sędziego. Pokrzywdzeni są informowani przez organy sądownictwa dyscyplinarnego, że podjęcie jakichkolwiek czynności nie jest możliwe z uwagi na upływ terminu przedawnienia karalności. Sytuacja ta jest odbierana przez skarżących jako naruszająca poczucie sprawiedliwości; wskazują oni także, że obecna regulacja prawna nie spełnia funkcji prewencyjnej, istotnej w kształtowaniu pragmatyki zawodowej sędziego.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., nr 14, poz. 147 ze zmian.) uprzejmie proszę Pana Prezesa o przekazanie mi informacji o stanowisku Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie regulacji art. 108 u.s.p., określającego terminy przedawnienia dyscyplinarnego czynów popełnionych przez sędziów.

*Załącznik nr 1
pan kołomoński*